

SYSTEMATIEK VAN STRUCTUREEL TOEZICHT

1. Algemeen

De controletaak van het KCB strekt zich uit over de marktdeelnemers 'groenten en fruit' in Nederland, die actief zijn in de eerste fasen van de teelt respectievelijk handel. De controles in de detailhandelsfase worden – op aangeven van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) – door de Voedsel en Waren Autoriteit (VWA) verricht.

Op grond van de Verordening (EG) nr. 1580/2007 moet het KCB controles verrichten op zendingen en partijen groenten en fruit, die:

- worden geïmporteerd in de Europese Unie (EU),
- worden geëxporteerd naar landen buiten de EU, en
- zich in het handelsverkeer van de EU bevinden (interne markt).

Dit laatste type controles verricht het KCB primair op de plaatsen waar marktdeelnemers groenten en fruit verpakken, sorteren, gereed hebben staan voor transport, verhandelen, in voorraad hebben, etc. Iedere vestiging van een marktdeelnemer waar bedrijfsmatige, aan groenten en fruit gerelateerde activiteiten plaatsvinden, wordt gezien als een potentiële controlelocatie. Op basis van een risicoanalyse wordt bepaald of een controlelocatie al dan niet met een bepaalde regelmaat door het KCB wordt bezocht voor het verrichten van controles. In het geval een controlelocatie regelmatig wordt bezocht, is er sprake van Structureel Toezicht door het KCB. De systematiek van het Structureel Toezicht wordt in de paragrafen 2 t/m 6 nader toegelicht.

Naast het Structureel Toezicht kent het KCB ook het Algemeen Toezicht. De controles die het KCB in het kader van Algemeen Toezicht uitvoert, zijn aanvullend op de controles in het kader van Structureel Toezicht en worden met name uitgevoerd in het geval zich plotseling een risicoverhogende omstandigheid voordoet. Een voorbeeld van een dergelijke omstandigheid is een plotseling voorkomend kwaliteitsgebrek bij een bepaalde soort groenten of fruit. In een dergelijk geval verricht het KCB één of meerdere gerichte controles. Deze controles kunnen worden uitgevoerd bij alle marktdeelnemers, waar het KCB een controletaak heeft.

2. Risicoanalyse

Zoals hiervoor reeds is aangegeven, wordt op basis van een risicoanalyse bepaald of een potentiële controlelocatie daadwerkelijk onder het Structureel Toezicht valt en welke bezoekfrequentie in dat geval wordt gehanteerd. Voor de uitvoering van de risicoanalyse zijn risicofactoren gedefinieerd. Aan elke risicofactor is een bepaald gewicht in de vorm van punten toegekend.

In de tabel A, die later in de Annex is opgenomen, staan de gedefinieerde risicofactoren genoemd met het bijbehorende puntenaantal. Ook wordt daarbij een nadere toelichting gegeven. Bij de toepassing van de risicoanalyse vormen primair de gegevens die door bedrijven aan het KCB

worden opgegeven het uitgangspunt. Echter, ook de informatie die op een andere wijze wordt verkregen, kan worden betrokken bij de risicoanalyse. Op grond van hetgeen is bepaald in de Verordening (EG) nr. 1580/2007 worden alle beschikbare gegevens van een marktdeelnemer opgenomen in een gegevensbank.

3. Bezoekfrequentie

De vraag of een controlelocatie onder het Structureel Toezicht valt en welke bezoekfrequentie in dat geval wordt gehanteerd, is afhankelijk van de volgende drie factoren:

1. de typering van de marktdeelnemer,
2. de vraag of bepaalde risicofactoren van toepassing zijn op de marktdeelnemer,
3. de omvang van het bedrijf van de marktdeelnemer.

Op basis van het puntensysteem waarin deze factoren zijn verwerkt, wordt bepaald of en met welke frequentie een controlelocatie wordt bezocht. Hieronder worden de gehanteerde risicofactoren globaal toegelicht. In paragraaf 6 wordt een specifieke toelichting gegeven.

Ad. 1 Typering marktdeelnemer

De volgende vijf typen marktdeelnemers worden onderscheiden:

1. Detailhandel/distributiecentra (vallen onder toezicht van de VWA);
2. RIK bedrijven (op deze marktdeelnemers is het Reglement Interne Kwaliteitscontrole, RIK, van toepassing);
3. Telers;
4. Handelaren (import, export, interne markt), verwerkers (sorteer- en pakstations) en logistieke dienstverleners;
5. Overige bedrijven.

Het Structureel Toezicht richt zich voornamelijk op de marktdeelnemers, die als ‘handelaar’ (import, export, interne markt), ‘verwerker’ (sorteer- en pakstations) en ‘logistieke dienstverlener’ worden getypeerd. Op deze locaties, die ook wel collectiepunten worden genoemd, komen over het algemeen meerdere productstromen samen respectievelijk vertrekken er meerdere productstromen. De bedrijven in deze categorie beginnen met een startscore van vier punten. Daarnaast is voor het Structureel Toezicht de groep telers van belang, waarvan het product rechtstreeks naar de detailhandel dan wel naar het buitenland wordt getransporteerd.

Ad. 2 Risicofactoren

Per type marktdeelnemer zijn risicofactoren benoemd die van invloed kunnen zijn op de kwaliteit van een product. Voorbeelden van risicofactoren zijn: het verrichten van een handeling met het product (bijvoorbeeld sorteren en verpakken) en de opslag van producten.

Daarnaast is er een aantal risicoverlagende factoren benoemd. Hierbij moet worden gedacht aan marktdeelnemers, die een groot deel van de producten importeren/exporteren en waarvan de producten al door middel van een importinspectie respectievelijk een exportinspectie steekproefsgewijs zijn gecontroleerd. Er geldt ook een verlaging voor logistieke dienstverleners bij import en importeurs die volledig gebruik maken van de opslag in entrepot binnen CLIENT.

Ad. 3 Omvang

De omvang van een marktdeelnemer/controlelocatie vormt een belangrijk criterium voor het vaststellen van de bezoekfrequentie. Een grotere controlelocatie, waar veel product wordt

verhandeld, gesorteerd, verpakt, etc. krijgt een hogere bezoekfrequentie dan een kleinere controlelocatie. De omvang wordt vastgesteld op basis van de totale hoeveelheid kilogrammen product op jaarbasis.

Bij de omvang is onderscheid gemaakt in drie categorieën, van klein naar groot. Om dit onderscheid goed te kunnen maken zijn verschillende criteria voor de omvang vastgesteld voor de groep telers en de groep handelaren (import, export, interne markt), verwerkers (sorteer en pakstations) en logistieke dienstverleners. De omvang van een teeltbedrijf ligt gemiddeld lager dan de omvang van een collectiepunt van meerdere producten.

4. Algemene (EU) handelsnorm en specifieke (EU) handelsnorm

Voor alle groenten en fruit geldt een algemene handelsnorm. Vanaf 1 juli 2009 blijft daarnaast voor volgende 10 producten een specifieke handelsnorm gelden: tomaten, appels, peren, sla en (krul-) andijvie, paprika, kiwi, perziken en nectarines, aardbeien, tafeldruiven en citrusvruchten. Bij de uitvoering van het Structureel Toezicht gaat de prioriteit uit naar de producten met een specifieke handelsnorm. Dat neemt niet weg dat tijdens de controlebezoeken ook producten kunnen worden gecontroleerd waarvoor slechts de algemene handelsnorm geldt. Dit zal met name het geval zijn als daar aanleiding voor is, bijvoorbeeld als op grond van ervaring bekend is, dat de kwaliteit van een bepaald product in een bepaalde periode aandacht behoeft.

5. Indelingstabel 'Structureel Toezicht'

In de onderstaande tabel A is weergegeven welke puntenaantallen zijn toegekend aan de verschillende typen marktdeelnemers, respectievelijk risicofactoren, respectievelijk omvang van bedrijven. Tevens zijn de factoren genoemd, die ertoe leiden dat punten in mindering worden gebracht. Bij het toepassen van de tabel A is het volgende van belang:

- In de eerste kolom zijn de verschillende typen marktdeelnemers weergegeven met – indien van toepassing – het bijbehorende aantal startpunten (tweede kolom).
- In de derde kolom staan de verschillende risicofactoren met de bijbehorende puntenaantallen.
- De startpunten en de punten van de risicofactoren, die op de marktdeelnemer / de controlelocatie van toepassing zijn, moeten bij elkaar worden opgeteld.
- Indien van toepassing, moeten de punten voor de risicoverlagende factoren in mindering worden gebracht (vierde kolom).
- Het totaal aantal punten moet met 1, 2 of 4 worden vermenigvuldigd, afhankelijk van de omvang van het bedrijf in tonnen product (vijfde kolom).

Het voorgaande leidt tot de volgende rekensom:

Bepaling risicofactor bedrijf

Startscore bedrijf:	_____+
Optelling van risicofactor(en):	_____+
Verminderd met risicoverlagende factor(en):	_____ -
Totaal:	_____ (totaal punten risicofactoren)

Totaal aantal punten = totaal punten risicofactoren x punten omvang bedrijf

Tabel A

Type bedrijf	Aantal punten start	Risicofactoren (verhogend) met bijbehorende verhoging punten	Risicofactoren (verlagend) met bijbehorende verlaging punten	Omvang controlelocatie met bijbehorende vermenigvuldigings-factor
Teler van specifiek genormeerd product	0	- Verlading (gedeeltelijk rechtstreeks naar buitenland of aan de detailhandel (eventueel in opdracht van een handelaar/exporteur) + 2		< 1000 ton x 1 1000 - 5000 ton x 2 > 5000 ton x 4
- Handelaar (import, export, interne markt) - Verwerker (sorteer- en pakstation) - Logistieke dienstverlener	4	- Opslag buitenlands product > 7 dagen zonder entrepot status + 2 - > 2 EU genormeerde producten + 2 - Sorteer- en Pakstation (sorteren, verpakken, ompakken, etikettering) + 2 - Kleinverpakken + 2	<i>Voor specifieke import- en exportbedrijven</i> - Export: > 50% van de omvang bestemd voor export buiten de EU - 4 - Import: > 80% van de omvang product van buiten EU -2 <i>Voor logistieke dienstverleners import</i> - Logistiek dienstverlener import (geen eigenaar product) - 4 - Invoer van producten bestemd voor opslag volledig via entrepot - 4	< 10000 ton x 1 10000 - 50000 ton x 2 > 50000 ton x 4

In de onderstaande tabel B zijn de puntenaantallen gekoppeld aan de verschillende risicocategorieën met de bijbehorende bezoekfrequenties.

Tabel B

Totaal aantal punten	Risicocategorie	Aantal controlebezoeken per jaar
> 25	I	52 controlebezoeken / jaar
13-25	II	26 controlebezoeken / jaar
8-12	III	12 controlebezoeken / jaar
6-7	III-a*	6 controlebezoeken / jaar
3-5	V	2 controlebezoeken / jaar
0-2	--	Geen structureel toezicht

* Nieuwe risicocategorie per 1/1/2010 onder voorbehoud van goedkeuring tarief door LNV.

De bedrijven die deelnemen aan het RIK zijn ingedeeld in risicocategorie IV en krijgen in het kader van het Structureel Toezicht op grond van het RIK-reglement twee controlebezoeken per jaar.

Collectiepunten (handelaren / sorteer- en pakstation) waar alleen producten staan, die onder de algemene handelsnorm vallen, dus geen specifiek genormeerd product hebben, worden m.i.v. 1 juli 2009 ingedeeld in risicocategorie III-a (6 controlebezoeken per jaar). Bijvoorbeeld sorteer- en pakstations van uien, wortelen, champignons, bonen, spruiten, sluitkool enz.

Telers van niet specifiek genormeerde producten vallen niet onder het structureel toezicht, maar worden, indien noodzakelijk, bezocht in het kader van het algemeen toezicht (op basis van signalen).

6. Risicofactoren, specifieke toelichting

Binnen de controlesystematiek van het KCB is het streven erop gericht het product, dat moet worden gecontroleerd niet vaker te controleren dan nodig is. Tevens is van belang te onderkennen, dat binnen de controlesystematiek aan de mogelijke risico's voor de productkwaliteit een

prioriteitsvolgorde is toegekend. Dit is verwerkt in de weging van de risicofactoren. Vanwege het voorgaande concentreren de controles zich op de locaties waar meerdere productstromen samenkomen/vertrekken, de zogenoemde collectiepunten. Voorbeelden van collectiepunten zijn veilingen, handelsbedrijven en sorteer- en pakstations.

A. Telers

▪ Risicofactoren

1. Verlading (eventueel gedeeltelijk) rechtstreeks naar het buitenland of aan de detailhandel
De meeste telers leveren hun product via een collectiepunt waar de producten steekproefsgewijs worden gecontroleerd, bijvoorbeeld een veiling, een handelaar of een sorteer- en pakstation. In het geval de producten van telers (al dan niet voor een gedeelte) rechtstreeks worden verladen naar het buitenland of naar de detailhandel komen deze producten niet langs een collectiepunt en kunnen niet worden meegenomen in de controles die daar plaatsvinden. Bij die telers is er daarom sprake van een extra risico.

Telers, die al hun producten via een collectiepunt verladen, zullen in principe niet onder het Structureel Toezicht van het KCB vallen.

B. Handelaren (import, export, interne markt), verwerkers (sorteer- en pakstations) en logistieke dienstverleners

Het Structureel Toezicht richt zich hoofdzakelijk op deze groep bedrijven vanwege de verhoogde kans op (het ontstaan) van kwaliteitsgebreken en omdat bij die bedrijven over het algemeen veel verschillende producten passeren. Daarmee zijn de controles aldaar het meest efficiënt en effectief (toezicht op collectiepunten). Ieder bedrijf in deze groep krijgt standaard vier punten als startscore, waar de punten van de risicofactoren bij worden opgeteld.

▪ Risicofactoren

1. Opslag buitenlands product

De opslag van producten in het handelsstadium kan een negatieve invloed hebben op de kwaliteit, waardoor dit een extra risicofactor vormt. Het buitenlands product (import en EU product) komt vaak in grotere hoeveelheden binnen, waarvan een gedeelte bestemd is voor opslag. Hoewel de invloed van de opslag op de kwaliteit per product verschilt, is de veronderstelling dat gemiddeld genomen na 7 dagen er sprake zal zijn van een (aanmerkelijke) achteruitgang van het product. Bedrijven die producten langer dan 7 dagen in opslag hebben staan, vormen een risico, met uitzondering van producten die binnen CLIENT een entrepot status hebben. Het risico van dit product wordt afgedicht middels de importcontrole op kwaliteit. Dit wordt hieronder bij punt 4 van de Risicoverlagende factoren toegelicht.

2. Bedrijven met drie of meer specifiek genormeerde producten

Grofweg kan onderscheid worden gemaakt tussen gespecialiseerde bedrijven (beperkt aantal producten) en bedrijven met een grote diversiteit aan producten. Gespecialiseerde bedrijven vormen een lager risico, omdat zij hun bedrijfsvoering en hun interne borging van de productkwaliteit (bijvoorbeeld eigen controles) volledig kunnen inrichten op een bepaald product, eventueel in combinatie met een bijproduct. Voorbeelden van gespecialiseerde bedrijven zijn fruitpakstations (appelen en/of peren), pakstations van tomaten, paprika, uien, champignons. Bij bedrijven waar drie of meer EU-genormeerde producten worden verhandeld, verpakt, etc. is het risico dat de productkwaliteit minder goed kan worden geborgd, groter.

3. Sorteren en verpakken

Bij bedrijven die een handeling met het product verrichten (sorteren, verpakken, ompakken, etiketteren) is een risico aanwezig dat de kwaliteit van het product vermindert als gevolg van deze handeling. Bedrijven, die bovendien gesloten consumentenverpakkingen (voorverpakkingen) maken en waar meerdere producten uit meerdere landen tezamen worden verpakt, vormen een extra risico.

▪ Risicoverlagende factoren

1. Bedrijven die veel product exporteren naar buiten de EU

Voor bedrijven die veel product exporteren naar landen buiten de EU kan het Structureel Toezicht van het KCB beperkt blijven, omdat bij de export door het KCB al steekproefsgewijs controles worden uitgevoerd. De verlaging bij export (-4 punten) is hoger dan bij import omdat bij import het product nog opgeslagen kan worden en later alsnog op de interne markt terecht komt.

2. Bedrijven die veel product importeren van buiten de EU

Voor bedrijven die veel product van buiten de EU importeren kan het Structureel Toezicht van het KCB beperkt blijven, omdat bij de import door het KCB al steekproefsgewijs controles worden uitgevoerd. De verlaging bij import (-2 punten) is lager dan bij export omdat bij import het product nog opgeslagen kan worden en later alsnog op de interne markt terecht komt.

3. Logistieke dienstverleners import

Bij import van producten van buiten de EU via een haven of luchthaven gebeurt de logistieke afhandeling vaak door een logistieke dienstverlener, die zelf geen eigenaar is van een product. De omloopsnelheid van het geïmporteerde product is vrij hoog, met uitzondering van de partijen die voor een bepaalde tijd worden opslagen. De importzendingen zijn steekproefsgewijs gecontroleerd op het moment van import. Vanaf de logistieke dienstverlener gaat het product veelal naar de eigenaar van het product (de importeur) of naar een ander collectiepunt. Deze collectiepunten vallen in principe onder het Structureel Toezicht, waardoor bij eventuele opslag van het importproduct het product in een latere fase via een steekproef nogmaals wordt gecontroleerd. Hierdoor is er bij logistieke dienstverleners sprake van een verlaagd risico (-4 punten).

4. Entrepot inslag via CLIENT

Bij import heeft een bedrijf dat de douaneaangifte verzorgd, de mogelijkheid om producten aan te melden voor directe inklaring of voor opslag in entrepot. Voor product dat wordt opgeslagen in entrepot krijgt het bedrijf geen code die kan worden gebruikt om de partij douanetechnisch in te klaren. Een partij die via CLIENT in entrepot is opgeslagen, moet op het moment van uitslag opnieuw gemeld worden. Bij uitslag uit entrepot wordt gecontroleerd of een partij bij import kwalitatief is goedgekeurd en of de geldigheidstermijn van die goedkeuring niet is verstreken. Bedrijven die bij de opslag van geïmporteerde product volledig gebruik maken van de entrepotinslag binnen CLIENT hebben een verlaagd risico, vanwege de in CLIENT ingebouwde beperkte geldigheid van een goedkeuring.